

[Právní rozhledy 13-14/2016, s. 489]

Náležitosti předžalobní výzvy podle § 142a OSŘ

Mgr. Vladimír Lajsek, Praha*

I. Úvod

Tzv. předžalobní výzva podle § 142a OSŘ je relativně novým institutem v českém právu. Z tohoto důvodu se může dané téma jevit jako vysoce aktuální. Jedná se o procesněprávní institut, jenž se snaží napomoci předcházení zbytečných sporů o splnění povinnosti.¹

Původní záměr zákonodárce vycházel ze snahy minimalizovat generování zisků na základě přiznávání náhrady nákladů řízení často i v bagatelních sporech, kdy tyto náklady mohou i značně převyšovat samotnou výši vymáhaného dluhu.² Díky tomu bylo možno na novele nacházet četná pozitiva.³ Tato novinka však v mnoha ohledech přinesla rovněž několik těžkostí, neboť věřitelům jejím prostřednictvím přibyla další povinnost. Jejich nesnadné úsilí o často velice obtížné vydobytí pohledávek za jejich odběrateli či zákazníky se ještě o něco více zkomplikovalo. Některé soudy totiž počaly dané ustanovení vykládat dosti formalisticky, a to často až nadměru pečlivě. Podle některých praktiků se tak v mnoha případech začalo dít dokonce i bez patřičného zohlednění povahy daného sporu.⁴ Naproti tomu je však nutné předestřít, že někteří odborníci z řad advokátů nebo podnikových právníků, specializující se na vymáhání pohledávek, začali v praxi k základním zákonným požadavkům přistupovat poněkud laxně, aniž by měli na zřeteli dodržení smyslu a účelu daného ustanovení. Tyto přístupy se pak v praxi střetávají, čímž vznikají problémy. Objevují se tak i názory, že vzhledem k efektivitě a dopadu na rozhodování soudů jde ve vztahu k původnímu záměru o institut značně přeceňovaný.⁵ Jedním z dílčích cílů tohoto příspěvku tak bude pokus o vymezení smyslu a účelu předžalobní výzvy pomocí legislativního záměru a reálného fungování v praxi.⁶ Hlavním cílem tohoto pojednání pak bude určení náležitostí předžalobní výzvy,⁷ neboť jde o otázky, o nichž v teorii ani praxi není zcela jasno. Předmětem těchto otázek tak zejména bude: Kdo všechno je povinným subjektem k zaslání dané výzvy? Co přesně znamená adresa pro doručování, jestliže tu nejspíše nelze kvůli předprocesnímu stadiu, v němž se výzva zasílá, určit podle občanského soudního řádu? Jakým způsobem má být výzva zaslána; musí výslovně obsahovat lhůtu pro zaslání výzvy před podáním žaloby, předmětnou výši a právní důvod vzniku dluhu nebo samotné upozornění, že v případě nesplnění povinnosti dojde k vymáhání dluhu soudní cestou?

Vycházet se bude především z tuzemských pramenů, neboť na celou problematiku bude nahlíženo z čistě české perspektivy beze snahy o srovnání z hlediska právní komparatistiky. K danému tématu totiž i přes relativně krátkou dobu účinnosti daného ustanovení existuje již poměrně bohatá literatura

a judikatura. Problémem však je, že názory v těchto pramenech uvedené bývají často protichůdné ve vztahu mezi sebou navzájem, čímž vzniká dosti nepřehledná situace. Dalším cílem tohoto příspěvku tak bude i utřídění všech recentních přístupů a pokus o jejich kritické zhodnocení ve snaze o nalezení vhodných východisek.

Předmět zkoumání bude potom zúžen zejména s důrazem na § 142a odst. 1 OSŘ, neboť odst. 2 daného ustanovení cílí hlavně na důvody zvláštního zřetele hodné pro rozhodnutí o náhradě nákladů řízení v případě, že předžalobní výzva zaslána nebyla. Tyto důvody totiž často závisejí na individuálním posouzení ze strany soudu.⁸ Daná problematika tak bude nastíněna jen okrajově v rámci výkladu k § 142a odst. 1 OSŘ; ve zbytku odkazují na již existující literaturu.⁹ Příspěvek rovněž nebude pojednávat o rozdílech mezi druhy předžalobních výzev daných advokátním tarifem,¹⁰ který rozlišuje jednak výzvu se základním skutkovým a právním rozbohem předcházející návrhu ve věci samé, a jednak jednoduchou výzvu k plnění,¹¹ neboť k těmto rozdílům jsem se již vyjadřoval na jiném místě.¹² Kvůli omezenému prostoru se příspěvek rovněž nebude zabývat povinností zaslat předžalobní výzvu v závislosti na různých druzích či typech řízení. V odborných kruzích se totiž vedou diskuse o tom, zda se povinnost výzvu zaslat vztahuje skutečně jen na řízení o splnění povinnosti, popř. zda je třeba ji posílat též v rozkazních či směnečných řízeních.¹³ Konečně, v pojednání nebude rozebíráno ani použití normy z hlediska intertemporálního. Soudy totiž dříve vyžadovaly zasílání předžalobní výzvy i tehdy, jestliže byla žaloba podána před účinností daného ustanovení, avšak řízení bylo provedeno až po 1. 1. 2013.¹⁴ Tato otázka se již začíná pomalu stávat obsoletní.¹⁵

II. Legislativní záměr a účel ustanovení

Institut předžalobní výzvy byl do občanského soudního řádu zařazen novelou v podobě bodu č. 4 zákona č. 396/2012 Sb., jež se týkala zejména exekučního řízení. Původní návrh novely však se zanesením předžalobní výzvy do našeho právního řádu nepočítal.¹⁶ Přidán byl až v rámci komplexního pozměňovacího návrhu Ústavněprávního výboru Poslanecké sněmovny.¹⁷ Z tohoto důvodu chybí příslušná pasáž v důvodové zprávě k novele zákona,¹⁸ a kvůli tomu v daném případě nelze užít historické výkladové metody z pohledu záměru zákonodárce. Vodítkem v tomto smyslu však může být vystoupení tehdejšího ministra spravedlnosti Jiřího Pospíšila na plénu Poslanecké sněmovny v rámci schvalovacího procesu. Ten jako důvod zakotvení institutu označil zájem na odstranění situací, kdy je v rámci soudního řízení projednáván dluh dlužníka v pozici žalovaného, který třeba pouze opomenul splnit svou povinnost, přičemž vyvoláním soudního řízení by došlo k navýšení jeho dluhu o náhradu nákladů řízení. Cílem měl být proto stav, kdy by soudním řízením byli

„výrazně postiženi pouze ti, kteří věděli, že dluží, měli šanci zaplatit, a přesto dobrovolně nezaplatili“, popř. aby bylo zabráněno *„praktikám věřitelů, kteří (primárně) neměli zájem na dobrovolném*

*(mimosoudním) zaplacení svých pohledávek, nýbrž právě na „zvýšení“ těchto pohledávek o náklady soudního řízení..., které často výrazně převyšovaly samotnou pohledávku“.*¹⁹

Zákonodárce tedy v podstatě vyslyšel volání dlužníků, neboť ti poukazovali na skutečnost, že věřitelé často žalují s cílem zneužívat drobné pohledávky ke generování zisků z přiznaných úhrad za náklady řízení, aniž by dlužníky předtím k plnění vyzvali. Sankcí za neupozornění na splatnou povinnost ze strany věřitele je pak nepřiznání náhrady nákladů řízení. Tím zákonodárce usoudil, že po občanech nelze spravedlivě žádat, aby měli neustálé povědomí o svých pohledávkách, zatímco povinnost věřitele v podobě úlohy zaslat předsoudní výzvu odlehčí justici o případy, kdy víceméně supljuje doručující orgán.
20

Lze tedy shrnout, že se jedná o procesní institut s tím, že danému ustanovení lze odvozeně přiznat rovněž omezené hmotněprávní účinky počátku běhu prodlení v řízení o splnění povinnosti, jestliže lhůta k plnění nebyla stanovena dohodou,²¹ právním předpisem ani pravomocným rozhodnutím, nebo v případech, kdy žalobce neprokáže splatnost žalované povinnosti.²² Ve smyslu shora uvedeného tak má být předžalobní výzva jakousi poslední výstrahou před podáním žaloby proti dlužníkovi tak, aby mu byla ještě jeho povinnost plnit naposledy připomenuta. Tím se mu poskytne možnost vyhnout se jejím urychleným splněním zahájení soudního řízení,²³ jež by jeho dluhy navýšilo minimálně o zaplacený soudní poplatek, náhradu hotových výdajů,²⁴ a případně též o náhradu za úkony právní služby v závislosti na jejich počtu v řízení,²⁵ byl-li žalobce zastoupen advokátem.²⁶ Může tak jít i o jakousi prevenci zbytečných sporů.²⁷

Poslaneckou sněmovnou byla novela po vrácení ze strany Senátu schválena v jejím původním znění v rámci sněm. tisku č. 537/5 a dne 9. 10. 2012 byla podepsána jako nový zákon prezidentem republiky.²⁸ K vyhlášení ve Sbírce zákonů došlo dne 26. 11. 2012 v částce č. 145. Účinnosti novela nabyla ke dni 1. 1. 2013.²⁹ Během doby účinnosti došlo ještě k novelizaci ustanovení prostřednictvím zákona č. **293 /2013 Sb.** ze dne 12. 9. 2013, jež souvisela se změnou **§ 80 OSŘ**, z něhož vypadl zákonný výčet jednotlivých druhů žalob včetně žaloby na plnění, a zůstala pouze žaloba určovací.³⁰

III. Náležitosti

Soud musí při rozhodování o náhradě nákladů řízení procesně úspěšnému účastníkovi v řízení o splnění povinnosti zjišťovat, zda žalobce ve lhůtě alespoň 7 dnů před podáním návrhu na zahájení tohoto řízení žalovanému zaslal předžalobní výzvu ve smyslu **§ 142a OSŘ**. Jedná se o povinnost soudu *ex officio*.³¹ Žalobce je však povinen tuto skutečnost tvrdit a prokázat.³² Absenci předžalobní výzvy při náhradě nákladů řízení procesně úspěšnému účastníkovi nelze soudním výkladem prominout jinak než s odkazem na **§ 142a** odst. 2 OSŘ.³³ K tomu, aby výzva žalobce zasláná žalovanému odpovídala předžalobní výzvě, je třeba splnit požadavky, jež lze vyčíst z **§ 142a** odst. 1 OSŘ. V tomto případě se však střetávají

dva protichůdné zájmy. Na straně jedné je zájem věřitele, jemuž by se neměly stanovovat příliš složité podmínky v již tak dost obtížném procesu vymáhání pohledávky, do něhož byl uveden kvůli nesplnění povinnosti dlužníkem. Tím by totiž docházelo ke zbytečnému přesouvání povinností na věřitele.³⁴ Na straně druhé je zde však zájem dlužníka na tom, aby mohl na základě dostatečně jasné výzvy k plnění nezaměnitelně identifikovat svůj třeba i zapomenutý dluh, jestliže jich má více, a jehož promptním splněním by předešel navýšení dlužné částky ze zahájeného soudního řízení o náhradu nákladů. Jelikož zájem dlužníka více odpovídá výše uvedenému smyslu a účelu § 142a OSŘ, bude třeba při následujícím odhalování náležitostí výzvy a dalších podmínek vycházet především z něho.³⁵

1. Zasílající subjekt

Zákon hovoří o tom, že výzvu k plnění zasílá žalobce. Je však odvoditelné, že nelze zcela kategoricky lpět na tom, aby ji zasílal žalobce osobně. V praxi se totiž naprosto běžně stává, že žalobce bývá zastoupen advokátem, obecným zmocněncem, zákonným zástupcem, opatrovníkem apod. Ze zastoupení přitom vznikají práva a povinnosti přímo zastoupenému.³⁶

Ovšem může se také stát, že výzvu místo žalobce zašle žalovanému třetí osoba, která bez zmocnění zařizuje záležitosti za osobu, která toho není schopna, přestože jí dosud nebyl ustanoven opatrovník. Objevuje se názor, že v takovýchto případech není podstatné, kdo výzvu zaslal, nýbrž to, zda žalovaný byl prostřednictvím výzvy prokazatelně na svoji povinnost upozorněn.³⁷ Uvedený názor je však poněkud diskutabilní. Výzvu spíše nebude možno připustit, neboť bude nutné dbát na postupy podle § 22, popř. § 23 OSŘ. Nepříkázané jednatelství je totiž hmotněprávním institutem, s nímž procesní právo nepočítá. Přestože uvedené mínění může působit jako příliš úzkostlivý formalismus, opačný postup by nabourával principiální základy civilního procesu, na jejichž dodržení je třeba trvat.

Jestliže jde dále o upomínku zasloupanou zástupcem na základě plné moci podle § 24 a násl. OSŘ, bude právo na náhradu nákladů řízení příslušet jen tehdy, jestliže bude předložena plná moc, která bude datována ještě před zasláním předžalobní výzvy.³⁸ Nejvyšší soud sice dovodil, že na úkony učiněné před plnou mocí se hledí jako na úkony uskutečněné procesně korektním způsobem,³⁹ ovšem jak již bylo poznamenáno výše, předžalobní výzva může být institutem na pomezí hmotného a procesního práva. Náklady řízení vzniknou až v případě, kdy k řízení skutečně dojde. Do té doby se bude jednat pouze o hmotněprávní nárok. Z toho důvodu by nemělo být možné výzvu uznat jako náklad, jestliže zástupce žalobce *de iure* i *de facto* ještě vůbec nezastupoval.⁴⁰

V případě, že by původní věřitel svou pohledávku postoupil ještě před podáním žaloby, pak musí postupník pro přiznání nákladů řízení dlužníka k plnění vyzvat. Ustanovení § 142a odst. 1 OSŘ totiž jasně stanoví, že výzvu musí zaslat žalobce, nikoli původní věřitel.⁴¹ Postupník však nemusí dlužníka vyzývat znovu, jestliže výzvu k plnění již zaslal původní věřitel, a pokud k postoupení pohledávky došlo

až po zahájení řízení. Na základě § 107 odst. 4 OSŘ totiž procesní nástupce přijímá stav řízení, jaký je tu v době jeho vstupu do řízení. Dané ustanovení sice neřeší fázi před zahájením řízení, nýbrž již řízení probíhající, nicméně opačný výklad by pravděpodobně odporoval smyslu § 142a OSŘ.⁴² Pokud by však původní věřitel před zahájením řízení výzvu žalovanému nezaslal, pak by jeho procesní nástupce právo na náhradu nákladů neměl.⁴³

Žalobce by měl mít dále právo na náhradu nákladů řízení i tehdy, pokud žalovaný svůj dluh po zaslání výzvy splnil, avšak až poté, co byla podána žaloba, a byl by tím tak dán důvod ke zpětvzetí žaloby podle § 96 OSŘ. Ustanovení § 142a OSŘ sice hovoří o „úspěchu ve věci“, avšak v tomto směru je vhodnější úspěch ve věci vykládat extenzivněji tak, že byl žalobce uspokojen, nikoli jen ve vztahu k úspěchu při meritorním rozhodnutí.⁴⁴ Pokud by však po zahájení řízení došlo k rozšíření žaloby ve smyslu § 95 OSŘ, měl by mít žalobce právo na náhradu nákladů řízení jen v rozsahu uplatněné výzvy.⁴⁵ Jinak by opět nebyl dodržen účel § 142a OSŘ. V tomto případě by se nabízela možnost před samotným návrhem na rozšíření žaloby zaslat žalovanému výzvu k plnění ve výši dodatečně uplatňovaného nároku.⁴⁶ Žalobce by však musel prokázat, že takovou výzvu žalovanému skutečně zaslal ještě před podáním tohoto návrhu, včetně poskytnutí požadované sedmidenní lhůty k plnění. A konečně, jestliže jde o vzájemnou žalobu podle § 97 OSŘ, pak by se měly k plnění vyzvat obě strany navzájem, jestliže nechtějí riskovat zamítnutí práva na náhradu nákladů řízení.⁴⁷

V literatuře se dále objevil požadavek podpisu předžalobní výzvy ze strany žalobce.⁴⁸ Lze se však domnívat, že na podpisu není třeba trvat. Je ale zapotřebí, aby bylo z výzvy naprosto zřejmé, kdo ji činí, tedy kterému věřiteli má dlužník svůj dluh plnit.⁴⁹

2. Adresát

Dikce zákona požaduje, aby byla předžalobní výzva zaslána žalovanému. Bude se tak jednat o dlužníka. Je-li dlužníků více a tvoří-li společenství, v němž by měli plnit společně a nerozdílně, bude třeba zaslat výzvu každému z nich.⁵⁰ V opačném případě by bylo možné přisoudit žalobci náhradu nákladů řízení jen proti dlužníkům vyzvaným, přičemž ti budou zavázáni solidárně. Vůči nevyzvaným žalovaným by pak žalobce právo na náhradu nákladů řízení mít neměl.⁵¹ Zvláštní zřetel je však vhodné věnovat případům, kdy má dlužník ručitele. S výjimkou solidárního plnění u nich ale nastane stejná situace.⁵² Na základě předchozí právní úpravy obsažené v § 548 ObčZ 1964 a § 306 odst. 1 ObchZ a podobně i v současném § 2021 ObčZ, musí věřitel nejdříve písemně vyzvat dlužníka k uhrazení dluhu v přiměřené lhůtě. Teprve až poté se může domáhat splnění dluhu ručitelem. Předžalobní výzvu je tak z tohoto důvodu vhodné ručiteli zaslat až po uplynutí přiměřené lhůty k plnění stanovené hlavnímu dlužníkovi.⁵³

V praxi se pak dále řešila otázka, zda je třeba předžalobní výzvu zasílat také vedlejšímu účastníkovi na straně žalované.⁵⁴ Jestliže bude vedleším účastníkem např. pojistitel žalovaného, nebo třeba vlastník

věci, k jejímuž vydání žaloba směřuje, lze se domnívat, že věřitel vůči němu nebude mít povinnost k zaslání výzvy. V předprocesním stadiu totiž vedlejší účastník ještě mnohdy není věřiteli znám. Do řízení vstupuje podle pravidel § 93 odst. 2 OSŘ.

Bude-li dlužník v době zasílání předžalobní výzvy osobou s omezenou svéprávností, bude zapotřebí výzvu zaslat jeho opatrovníkovi. Věřiteli však nemůže být přičítáno k tíži, jestliže o ustanovení opatrovníka nevěděl.⁵⁵

Jméno dlužníka je také zapotřebí v předžalobní výzvě výslovně uvést,⁵⁶ popř. musí být jasné z okolností,⁵⁷ aby se předešlo nedorozumění v případě zaslání takové upomínky na nesprávnou adresu, kdy by mohlo dojít zbytečně k uvedení třetí osoby v omyl.⁵⁸

3. Lhůta k plnění

Dalším zákonným požadavkem je, aby předžalobní výzva byla žalovanému zaslána ve lhůtě nejméně 7 dnů před podáním návrhu na zahájení řízení. Výzva by dokonce výslovné uvedení lhůty k plnění měla obsahovat. V opačném případě by se nejednalo o výzvu podle § 142a OSŘ a náhradu nákladů řízení by nebylo možné přisoudit.⁵⁹ Podobný názor sice může vzbuzovat jistou kontroverzi, nicméně s ním osobně souhlasím. V daném případě se totiž ve skutečnosti nemusí jednat pouze o lhůtu pro zaslání výzvy před podáním žaloby. Důvodem stanovení této zákonné lhůty může být totiž vedle včasného upozornění dlužníka také to, aby mu byl poskytnut jistý termín pro splnění dluhu. Dlužníkovi potom z tohoto důvodu zkrátka musí být ve výzvě nějak vymezen určitý časový rámec, dokdy tak může dobrovolně učinit, čímž se vyhne následkům zahájeného řízení.⁶⁰

Otázkou však je, kdy nejdříve je možné výzvu dlužníkovi zaslat, a dále dokdy bude zasláná výzva postačující pro přisouzení náhrady nákladů řízení, aniž by došlo k dalšímu upomínání. V prvním případě je odpověď jednodušší. Výzvu lze zaslat tehdy, jakmile se dlužník dostane do prodlení, jelikož její zaslání v době před splatností pohledávky by bylo předčasné.⁶¹ Poněkud složitější je však situace v druhém případě. Jestliže by žalobce podal žalobu až třeba po několika letech od zaslání výzvy, nebo kdyby výzvu samotnou poslal až po dlouhé době od splatnosti, např. těsně před promlčením práva z pohledávky, pak se základní účel daného ustanovení dosti oslabuje. Dovozuje se však, že vzhledem k povinnosti plnit dluhy a dodržovat smluvní povinnosti⁶² by takováto skutečnost neměla jít automaticky k tíži věřitele.⁶³ Je však vhodné tuto otázku posuzovat vždy ve vztahu k okolnostem daného případu.⁶⁴

Poměrně značné kritice je však vystavována délka této lhůty, která bývá často označována za naprosto nedostačující. S přihlédnutím k běžné době přepravy poštovních zásilek, délce poštovních úložních lhůt,⁶⁵ obvyklé době trvání dovolených či pracovních neschopností, započítání víkendů a případných státních svátků, stejně jako i k době potřebné pro bankovní převod peněžních prostředků či jejich zaplacení poštovní poukázkou, může dlužníkovi k úhradě dluhu zbýt naprosté minimum času, pokud vůbec.⁶⁶

Lhůta je pak naprosto nedostatečná v případě nutnosti doručovat písemnosti do ciziny.⁶⁷ V dané lhůtě totiž výzva dlužníkovi nejspíše ještě vůbec nebude doručena, čímž dochází k jeho vyloučení z možnosti dobrovolného splnění dluhu v uvedené lhůtě.⁶⁸ Občas se proto navrhuje, aby zákon stanovil lhůtu delší, např. 3 týdny nebo měsíc před podáním žaloby.⁶⁹ Naproti tomu je však nutné mít na zřeteli i oprávněné zájmy věřitele na jeho co možná nejrychlejší uspokojení. Konečně, jestliže zákon stanoví, že jde o lhůtu „nejméně 7 dnů“, pak není nikde stanoveno, že by žalobce nemohl s ohledem na dané skutečnosti poskytnout žalovanému lhůtu delší, popř. zkrátka s podáním žaloby chvíli posečkat, jestliže by se domníval, že by na jejím základě mohl dlužník dobrovolně plnit. Pakliže by žalobce za daných okolností sledoval hlavně cíl navýšit náklady řízení, a tím při vymáhání získat více peněz, bylo by možné náklady s využitím moderačního práva podle § 150 OSŘ nepřiznat, jestliže by pro takové řešení hovořily důvody zvláštního zřetele hodné. Přesto by však zákonodárce mohl zvážit, zda do § 142a odst. 1 OSŘ nedoplnit alternativu pro případ zaslání výzvy do ciziny, např. ve lhůtě obdobné v § 573 ObčZ.

4. Adresa pro doručování

Literatura se v podstatě shoduje na tom, že v otázce určení adresy pro doručování nelze postupovat podle § 46 a násl. OSŘ, neboť v době zaslání předžalobní výzvy se věřitel a dlužník ještě nepohybují v režimu procesního práva, nýbrž práva hmotného. Věřitel dále nemá v případě zjišťování aktuální adresy dlužníka k dispozici možnosti soudu, jako např. nahlížení do centrální evidence obyvatel.⁷⁰ Nicméně danou úpravu v občanském soudním řádu lze brát jako jakési vodítko k tomu, co se může adresou pro doručování rozumět.⁷¹ Pokud adresu daným způsobem zjistit nelze, musí věřitel výzvu zaslat na dlužníkovu poslední známou adresu – nejčastěji tedy adresu uvedenou na smlouvě, adresu posledního známého bydliště,⁷² nebo adresu zjištěnou při ověřování totožnosti dlužníka, jde-li o povinnost k plnění z mimosmluvního právního poměru.⁷³ Martin Bílý dokonce pro větší právní jistotu věřiteli doporučuje zaslat výzvu na více adres, nebo si vybrat tu, u níž bude nejvíce předpokládat, že se na ní bude dlužník zdržovat.⁷⁴ V prvním případě by se však takové doporučení nemělo vykládat v tom smyslu, že by měly soudy zaslání výzvy na všechny adresy připadající v úvahu pro přiznání nákladů řízení vyžadovat, neboť by tím byl žalobce neúměrně zatěžován. V případě druhém by pak měl žalobce soudu doložit, z jakých důvodů považoval zvolenou adresu za nejpravděpodobnější.⁷⁵ Věřitel může svému dlužníkovi výzvu zaslat i na jinou adresu, jestliže prokáže, že dlužník o doručování písemností na danou adresu sám požádal.⁷⁶ Původní věřitel by informaci o změně adresy pro doručování měl sdělit postupníkovi v případě postoupení pohledávky.⁷⁷ Pokud by se žalovaný bránil, že se na dané adrese nezdržoval, bude muset prokázat, že věřiteli změnu adresy neoznámil.⁷⁸ Otázkou je, jak postupovat v případech, že žalobce žalovanému výzvu nezaslal, neboť bylo z okolností zřejmé, že se žalovaný na poslední známé adrese očividně nezdržuje (např. na základě informace od pronajímatele nebo z toho

důvodu, že se předchozí korespondence věřiteli vracela jako nedoručitelná). Zaslání výzvy by totiž pro žalobce v takovém případě znamenalo jen zbytečně vynaložený výdaj. Soudy v uvedeném případě rozhodovaly o tom, že procesně úspěšný žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení.⁷⁹ Popsaný přístup je však dosti formalistický. Jestliže by nebylo možné naplnit smysl ustanovení, tedy upozornit dlužníka na existenci dluhu, pak by zaslání výzvy postrádalo význam, a to i přesto, že dikce zákona vyžaduje pouze zaslání výzvy, nikoli doručení (viz další výklad). Lze se domnívat, že podobná situace by byla ukázkovým příkladem pro přiznání nákladů řízení podle § 142a odst. 2 OSŘ.⁸⁰ Soudu je však zapotřebí doložit, že výzva je skutečně nedoručitelná. Jiná situace by však nastala v případě, kdy žalovaný o své povinnosti ví, avšak zcela vědomě ji neplní.⁸¹ Tehdy je třeba předžalobní výzvu zaslat, neboť může být stále naplněn její další účel, a sice upozornění dlužníka na případné navýšení jeho dluhu v souvislosti s povinností hradit náklady řízení, jestliže dojde k jeho zahájení a dlužník v něm nebude úspěšný.

5. Způsob zaslání

Způsob zaslání by měl mít co nejvíce na zřeteli to, aby se výzva mohla co nejlépe dostat do dispoziční sféry adresáta, a ten se s ní mohl seznámit. Zároveň je nutno pro potřeby povinnosti tvrzení před soudem,⁸² že k zaslání výzvy došlo, zvolit takový způsob, aby mohla být skutečnost odeslání výzvy spolehlivě prokázána,⁸³ a to včetně toho, zda obsahovala veškeré požadované náležitosti. Dlužníka je tak možné vyrozumět v podstatě mnoha způsoby.⁸⁴ Lze vyslovit názor, že hmotněprávní úpravu působení právního jednání vůči nepřítomné osobě podle § 570 ObčZ nebude možné v tomto případě zcela použít, ač se tak někteří autoři domnívají,⁸⁵ neboť dané ustanovení vyžaduje, aby takové osobě projev vůle došel. V tomto ohledu právě vzniká otázka, zda postačí pouhé zaslání výzvy, kdy budeme trvat na doslovném znění zákona,⁸⁶ nebo jestli je danou pasáž nutno vykládat v tom smyslu, že je zapotřebí výzvu adresátovi přímo doručit. Zejména Karel Svoboda tvrdí, že proto, aby mohly nastat účinky výzvy, musí se tato dostat do dispozice žalovaného, přičemž odkazuje na § 43a ObčZ.⁸⁷ Považuji tento názor za poněkud diskutabilní, byť chápu, že autor sleduje zejména naplnění účelu předžalobní výzvy. Avšak § 43a ObčZ se vztahoval na návrh uzavření smlouvy; v tomto případě jej tedy není možné aplikovat. Trvat přímo na doručení výzvy je velmi problematické zejména z důvodu, že dlužníci se často přestěhují, aniž by věřitele o změně adresy informovali, což byl patrně důvod, proč zákonodárce upřednostnil požadavek pouhého zaslání výzvy před doručením.⁸⁸ K. Svoboda sice uvádí, že věřitel nenese odpovědnost za zmaření doručení tím, že dlužník tuto svoji povinnost zanedbá, a že věřitel by měl v tomto ohledu jen vyvinout snahu k doručení výzvy,⁸⁹ ovšem problematických aspektů je více.

Předně, jak již bylo výše uvedeno, v době zaslání předžalobní výzvy jde o stadium před zahájením procesu, tedy částečně o hmotněprávní jednání. Z tohoto důvodu by proto nebylo vhodné po věřiteli vyžadovat, aby měl povinnost výzvu dlužníkovi doručit, brání-li úspěchu doručení překážky, jež by vedly

k fikci doručení podle § 49 odst. 4 nebo § 50c odst. 1 OSŘ. Aplikace procesního práva by v tomto stadiu byla totiž opět diskutabilní. Věřitel dále nemusí zjistit důvod, proč se doručit nedaří, a zda má tedy zkusit zasílat výzvu na jiné adresy, popř. po dlužníkovi dokonce pátrat jen proto, aby mu výzvu doručil, když odpovědnost za vlastní dluhy by měl nést právě dlužník sám. M. Bílý také poukazuje na fakt, že doručení může bránit nějaká vnější okolnost na straně dlužníka, jako je třeba jeho nemoc, popř. služba v ozbrojených sborech,⁹⁰ zvláště pak v případech, kdy dlužník nepověřil žádného zástupce pro doručování. Nicméně souhlasím s tím, že věřitel by měl vyvinout náležité úsilí k tomu, aby k doručení výzvy pokud možno došlo, přičemž dlužník se s jejím obsahem nemusí nutně seznámit – postačí pouhá možnost.⁹¹ V případě, že by však žalobce soudu doložil přímo dodejku nebo doručenkou, nikoli jen doklad o pouhém odeslání výzvy žalovanému, bude to jistě hovořit jediné v jeho prospěch.⁹²

Další otázkou je potom zvolení vhodného prostředku pro zaslání výzvy.⁹³ Tu je možné pochopitelně zaslat prostřednictvím provozovatele poštovních služeb. Předmětem diskusí je možnost doručování elektronickou cestou, zejména doručování do datových schránek nebo prostřednictvím e-mailu, jelikož soudy často v podobných případech měly tendenci takový způsob neakceptovat.⁹⁴ Lze však říci, že jestliže mají datovou schránku oba subjekty zřízenou, je možné ji využít.⁹⁵ Stejně tak není důvod bránit ani zasílání prostřednictvím e-mailu,⁹⁶ obzvláště tehdy, když soudy e-mailovou komunikaci v jiných záležitostech jako důkazní prostředek akceptují, a je-li z okolností zřejmé, že dlužník svoji e-mailovou schránku aktivně používá. Navíc s ohledem na společenský vývoj je pravděpodobné, že elektronická komunikace v tomto ohledu postupně zasílání klasické pošty nahradí, proto není důvod této tendenci bránit.

6. Předmětná výše a právní důvod vzniku dluhu

Pro řádnou identifikaci nároku⁹⁷ je také vhodné dluh řádně specifikovat, a to uvedením důvodu jeho vzniku,⁹⁸ např. odkazem na smlouvu.⁹⁹ Dluh je také vhodné vyčíslit¹⁰⁰ spolu s příslušenstvím,¹⁰¹ neboť dlužník by měl být upomínán na celý dluh včetně všech dílčích plnění.¹⁰² Částka uvedená ve výzvě by pak měla odpovídat částce v petitu žaloby.¹⁰³ Obojí lze však nahradit odkazem na fakturu, jestliže byla dlužníkovi předtím doručena.¹⁰⁴ Problém může nastat v případě, jde-li o proměnlivou částku. Třeba tehdy, pokud může dluh průběhem času narůstat – např. jestliže se krátce před zasláním upomínky a případným podáním žaloby blíží splatnost další splátky apod. V takovém případě je vhodné na podobnou skutečnost ve výzvě výslovně upozornit.¹⁰⁵

7. Upozornění na vymáhání dluhu soudní cestou

Výslovný požadavek, aby předžalobní výzva obsahovala výslovné upozornění dlužníka, že v případě, kdyby svůj dluh dobrovolně nesplnil, bude vymáhán soudní cestou, § 142a OSŘ neobsahuje. Přesto v této otázce vznikají v literatuře i praxi další rozpory. Na jednu stranu se uvádí, že předžalobní výzva by takové upozornění měla výslovně obsahovat, aby bylo možné přiznat náhradu nákladů řízení, protože smyslem je, aby si dlužník hrozbu soudního řízení a zvýšení dlužné částky o případnou náhradu nákladů uvědomil.¹⁰⁶ Stejně judikoval i Vrchní soud v Olomouci, když takové upozornění označil za podstatnou náležitost předžalobní výzvy.¹⁰⁷ Na druhou stranu, kritici takového přístupu považují výslovné uvedení dané hrozby za zbytečnost, neboť následek v podobě soudního řízení je dle nich notorieta, na niž nemusí být nikdo upozorňován, přičemž nepřiznání náhrady nákladů řízení by v takovém případě považovali za nespravedlivý a absurdní formalismus.¹⁰⁸ Obecně bych byl však v optimismu kritiku uvádění upozornění na vymáhání dluhu soudní cestou zdrženlivější, neboť z postoje velkého množství dlužníků lze vysledovat tendence jakési pasivní rezistence. Ačkoli se tak často bohužel neděje, pro tyto dlužníky by výslovná hrozba soudním řízením a zbytečným navýšením dluhu o náhradu nákladů řízení mohla přeci jen představovat podnět k akci. I proto se osobně kloním k názoru, že jde v tomto případě o podstatnou náležitost výzvy, neboť opět odpovídá smyslu a účelu předmětného ustanovení. Pouhá zmínka typu „toto je poslední výzva k úhradě“, nebo „v případě nezaplacení podnikneme všechny další potřebné kroky“, tedy bez výslovného uvedení následujícího vymáhání soudní cestou,¹⁰⁹ nelze považovat za dostačující.

Naopak lze konstatovat, že není nezbytně nutné, aby výzva přímo obsahovala výslovné označení typu „Předžalobní výzva“, „Upomínka před podáním žaloby“, nebo „Výzva podle § 142a OSŘ“ apod. Z jejího obsahu by ale mělo být jasné, že se jedná právě o tento institut. Uvedení tohoto označení je však možné pro větší přehlednost a snadnější pochopení jedině doporučit.

IV. Závěr

Závěrem lze zhodnotit, že zakotvení předžalobní výzvy do českého právního řádu v § 142a OSŘ bylo vhodným počinem.¹¹⁰ Nicméně z výše uvedeného výkladu je jasné, že v teorii i praxi přetrvávaly jisté rozpory. Pokud jde o naplnění cílů tohoto příspěvku, je možné konstatovat, že se veškeré vytýčené úkoly podařilo vyřešit.

Institut předžalobní výzvy byl v příspěvku nejprve popsán z hlediska jeho smyslu a účelu. Tím je upozornit dlužníka před podáním žaloby tak, aby mu byla ještě jeho povinnost plnit naposledy připomenuta, čímž se mu poskytne možnost vyhnout se jejím urychleným splněním zahájení soudního řízení, jež by jeho dluhy navýšilo minimálně o zaplacený soudní poplatek, náhradu hotových výdajů, a případně též o náhradu za úkony právní služby v závislosti na jejich počtu v řízení, byl-li žalobce zastoupen advokátem.

Předžalobní výzva má hmotněprávní přesahy, neboť může fungovat i jako výzva dlužníka k plnění. Hmotněprávní výzva v sobě ale nemůže konzumovat výzvu předžalobní, neboť ta se může uplatnit až vůči splatnému dluhu. Dlužník tedy musí být nejprve hmotněprávně vyzván ke splnění povinnosti, aby mohl být dluh procesně vymáhán.

Pokud jde o náležitosti předžalobní výzvy, měl by z ní být především dostatečně identifikovatelný dluh, aby nedocházelo k případnému uvádění dlužníka v omyl, jestliže by měl dluhů více. Je tedy třeba uvést jeho výši a právní důvod jeho vzniku. Z výzvy musí být dále jasně poznatelné, kdo je věřitelem a kterému dlužníkovi je výzva adresována. Výzvu je možno zaslat prakticky jakýmkoli způsobem, jenž dlužníkovi umožní, aby se s jejím obsahem seznámil, a z něhož bude před soudem prokazatelné, že k zaslání výzvy skutečně došlo. Výzvu postačí pouze zaslat, není třeba, aby byla dlužníkovi doručena, neboť tím by docházelo k neúměrnému přesouvání povinností na věřitele. Výzva musí být dlužníkovi zaslána minimálně 7 dní před podáním žaloby, přičemž tuto lhůtu je třeba ve výzvě výslovně uvést. Lhůta v sobě totiž do jisté míry odráží také stanovení termínu, dokdy má dlužník plnit. K tomu musí mít vymezen určitý časový rámec, aby se tak následkům zahájeného soudního řízení vyhnul. Dostatečnost délky této lhůty je však poněkud diskutabilní z pohledu zasilání do ciziny, kdy nemusí postačovat. Lze proto doporučit v takovém případě zvolit lhůtu delší. V úvahu by připadala novelizace daného ustanovení, kdy by se pro zasilání výzvy do jiného státu přidala delší lhůta. Upomínku postačí zaslat dlužníkovi na jeho poslední známou adresu. Avšak v případě, že by věřitel z okolností případu věděl, že zaslání na takovou adresu by nebylo úspěšné, a zaslání výzvy by tak bylo jen zbytečným nákladem, není třeba na splnění této povinnosti trvat, jestliže žalobce tyto důvody soudu prokáže. A konečně, výzva musí obsahovat také výslovné upozornění, že v případě nesplnění dluhu bude tato povinnost vymáhána soudní cestou.

Výše bylo pojednáno o problematických otázkách předžalobní výzvy se skromným záměrem pokusit se přispět do již poměrně rozvinuté diskuse. Bude zajisté zvláště zajímavé sledovat, jak se bude tato diskuse dále vyvíjet, a to zejména s ohledem na budoucí rozhodovací praxi soudů.

Poznámky pod čarou:

- * Autor působí na katedře občanského práva Právnické fakulty UK v Praze a na Obvodním soudu pro Prahu 5.
- 1 Rád bych vyslovil poděkování Pavle Polednové, Zdeňku Váňovi a Veronice Rohnové za velice cenné podněty a připomínky, jež přispěly ke vzniku tohoto článku. Jakékoli nepřesnosti nebo pochybení se však staly mojí vinou.
- 2 *Dostál, J.* Výzva k plnění vs. předžalobní výzva dle § 142a občanského soudního řádu <http://www.epravo.cz/> [cit. 18. 4. 2016].
- 3 *Koukal, P., Hanková, L.* Předžalobní výzva k plnění podle § 142a občanského soudního řádu <http://www.epravo.cz/> [cit. 29. 3. 2016].
Tomáš Mottl dále považuje povinnost zaslat předžalobní výzvu za moderní normu, která historicky poprvé rozlišuje žalobce a žalovaného.
Srov. *Mottl, T.* Dilemata hodnotově ukotveného soudce v turbulencích doby. *Soudce*, 2016, č. 3, s. 34.
- 4 Srov. např. *Koukal, P., Hanková, L.*, op. cit. sub 3.
- 5 Např. *Tichý, J.* Jiný pohled na předžalobní výzvu a náklady s ní spojené. *Právní rozhledy*, 2014, č. 8, s. 283.

6

- Ústavní soud v nálezu z 21. 4. 2016, sp. zn. [I. ÚS 3228/15](#), uvádí, že správné a úplné pochopení účelu [§ 142a OSŘ](#) je podmínkou pro jeho správnou aplikaci.
- 7 Náležitostmi zde nejsou myšleny pouze náležitosti podstatné, nýbrž náležitosti jak materiální, tak i formální.
- 8 Srov. usnesení NS z 19. 2. 2015, sp. zn. [29 Cdo 4388/2013](#) (rozhodnutí publikováno v tzv. „zelené sbírce“).
- 9 Např. příslušné pasáže v [Bílý, M.](#) Předžalobní výzva – důsledky a problémy. [Právní rozhledy, 2014, č. 3, s. 96–98](#); dále [Svoboda, K. a kol.](#) [Občanský soudní řád](#). Komentář. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 501; [Jirsa, J. a kol.](#) Občanské soudní řízení – soudcovský komentář. Kniha II. Praha: Havlíček Brain Team, s. 411; [Tichý, J.](#), op. cit. sub 5, s. 285–286; [Grygar, J.](#) Nepřiznání náhrady nákladů podle [§ 142a OSŘ](#). Rekodifikace a praxe, 2013, č. 3, s. 9–10; nebo [Matula, O.](#) Věřitel a předžalobní výzva. <http://www.epravo.cz/> [cit. 18. 4. 2016].
- 10 Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. [177/1996 Sb.](#), o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb ([advokátní tarif](#)), ve znění pozdějších předpisů („[AT](#)“).
- 11 Srov. [§ 11](#) odst. 1 písm. d), odst. 2 písm. h) [AT](#).
- 12 [Lajsek, V.](#) Rozdíl mezi tzv. kvalifikovanou a jednoduchou výzvou k plnění. [Právní rádce, 2016, č. 5, s. 38–40](#).
- 13 Srov. [Jirsa, J. a kol.](#), op. cit. sub 9; dále [Svoboda, K. a kol.](#), op. cit. sub 9; [Bílý, M.](#), op. cit. sub 9; [Svoboda, K.](#) Jaké problémy působí předžalobní výzva? [Právní rádce, 2013, č. 9, s. 39–40](#); [Grygar, J.](#), op. cit. sub 9; [Koukal, P., Hanková, L.](#), op. cit. sub 3; [Chalupa, L.](#) Právní povaha předžalobní výzvy a platební rozkaz. [Aplikace práva, 2014, č. 2, s. 11](#). <http://www.aplikaceprava.cz/> [cit. 18. 4. 2016]; [Svoboda, K.](#) Otázky a odpovědi. [Rekodifikace a praxe, 2013, č. 3, s. 26](#). Z judikatury potom usnesení KS v Plzni z 31. 5. 2013, sp. zn. [14 Co 264/2013](#), usnesení VS v Praze z 20. 11. 2013, sp. zn. 9 Cmo 430/2013; usnesení NS z 19. 2. 2015, sp. zn. [29 Cdo 4388/2013](#); nebo usnesení VS v Praze z 23. 10. 2013, sp. zn. 2 Cmo 200/2013.
- 14 Srov. např. usnesení VS v Praze z 12. 3. 2013, sp. zn. [3 Co 52/2012](#).
- 15 V tomto ohledu opět odkazuji na literaturu: [Jurník, M.](#) Vývoj výkladu předžalobní výzvy aneb malý povzdech právního formalisty. <http://www.epravo.cz/> [cit. 18. 4. 2016]; dále [Svoboda, K.](#) Jaké problémy..., op. cit. sub 13; nebo [Svoboda, K.](#) Otázky a odpovědi, op. cit. sub 13. Dále ještě judikatura: nálezy ÚS z 29. 3. 2012, sp. zn. [I. ÚS 3923/11](#); z 25. 7. 2012, sp. zn. [I. ÚS 988/2012](#); z 2. 4. 2015, sp. zn. [II. ÚS 2096/14](#); a z 3. 12. 2013, sp. zn. [II. ÚS 2697/13](#). Osobně jsem však přesvědčen o tom, že postup soudů byl v dané věci nesprávný, neboť tím došlo k založení pravé retroaktivity.
- 16 Srov. Digitální repozitář Poslanecké sněmovny PČR. <http://www.psp.cz> [cit. 18. 4. 2016].
- 17 Srov. tamtéž.
- 18 [Grygar, J.](#), op. cit. sub 9, s. 8.
- 19 Viz [Domkářová, J.](#) Institut předžalobní výzvy ve světle aktuální judikatury Nejvyššího soudu ČR aneb konec nesmyslných požadavků na věřitele. <http://www.epravo.cz/> [cit. 18. 4. 2016].
- 20 [Bílý, M.](#), op. cit. sub 9, s. 94.

- 21 Zde je myšleno zejména plnění dle § 1958 odst. 2 ObčZ, nikoli podle § 1960 ObčZ.
- 22 Souhlasím částečně s Lubošem Chalupou, který předžalobní výzvě právě takové hmotněprávní účinky přisuzuje. Srov. Chalupa, L. K aktuálním otázkám náhrady nákladů soudního řízení. Aplikace práva, 2013, č. 1, s. 9. www.aplikaceprava.cz/ [cit. 18. 4. 2016]. Spolu s Martinem Bílým a Jiřím Dostálem se ovšem domnívám, že hmotněprávní výzva k plnění podle § 1958 odst. 2 ObčZ nemůže nahradit předžalobní výzvu podle § 142a OSŘ, jelikož předžalobní výzva se jakožto procesní institut uplatní tehdy, pokud je dluh již splatný a dlužník je v prodlení, nikoliv před splatností. V opačném případě by mohlo dojít k založení praxe, že do faktur či oznámení o splatnosti dluhu bude vkládán text odpovídající liteře § 142a OSŘ, aby se vyhovělo zákonným požadavkům, avšak smysl zákona by jistě naplněn nebyl. Srov. Dostál, J., op. cit. sub 2; a Bílý, M., op. cit. sub 9, s. 94. Ke stejnému závěru se kloní i usnesení KS v Hradci Králové z 25. 9. 2013, sp. zn. 23 Co 210/2013. Dluh zkrátka musí být nejprve splatný. Teprve poté je možné jej procesně vymáhat. Čistě hmotněprávní účinky je možné předžalobní výzvě přisuzovat jedině tehdy, pokud by žaloba následně podána nebyla.
- 23 Dostál, J., op. cit. sub 2.
- 24 Na základě § 151 odst. 2 OSŘ ve spojení s § 13 AT, nebo podle § 151 odst. 3 OSŘ ve spojení s vyhláškou Ministerstva spravedlnosti č. 254/2015 Sb.
- 25 Podle § 11 AT.
- 26 Hlavní účel rovněž velice výstižně obsáhl VS v Praze v usnesení z 19. 11. 2013, sp. zn. 5 Cmo 368/2013: „Hlavním smyslem povinné předžalobní upomínky podle § 142a OSŘ je zajištění určité míry ochrany dlužníků před podáváním ‚šikanózních‘ žalobních návrhů za situace, kdy žalovaný ani neví, že je nějaký dluh za ním evidován, a účelem podání žalobního návrhu je pouze navýšení pohledávky o část nákladů řízení za poskytnuté právní služby.“ Účelem § 142a OSŘ se konečně zabýval částečně také ÚS ve zmíněném nálezu z 21. 4. 2016, sp. zn. I. ÚS 3228/15.
- 27 Jirsa, J. a kol., op. cit. sub 9, s. 409.
- 28 Srov. Grygar, J., op. cit. sub 9, s. 8.
- 29 Srov. čl. XXXIV zákona č. 396/2012 Sb.
- 30 Aktuální znění § 142a OSŘ je tedy následující: „(1) Žalobce, který měl úspěch v řízení o splnění povinnosti, má právo na náhradu nákladů řízení proti žalovanému, jen jestliže žalovanému ve lhůtě nejméně 7 dnů před podáním návrhu na zahájení řízení zaslal na adresu pro doručování, případně na poslední známou adresu výzvu k plnění. (2) Jsou-li tu důvody hodné zvláštního zřetele, může soud výjimečně náhradu nákladů řízení zcela nebo zčásti žalobci přiznat i v případě, že žalobce žalovanému výzvu k plnění za podmínek uvedených v odstavci 1 nezaslal.“
- 31 Chalupa, L. Právní povaha..., op. cit. sub 13, s. 10.
- 32 Bílý, M., op. cit. sub 9, s. 98.
- 33 Chalupa, L. Právní povaha..., op. cit. sub 13, s. 10.
- 34

Tichý, J., op. cit. sub 5, s. 283–284.

35 Na druhou stranu, pokud by byla věřitelem osoba zcela neznalá práva, jež v řízení není zastoupena, a kterou soud ani neměl možnost o náležitostech předžalobní výzvy poučit, nebo pokud by třeba došlo k výjimečnému administrativnímu pochybení v důsledku nemoci advokáta, popř. by se žalovaný choval v rozporu s dobrými mravy, lze stále náhradu nákladů řízení přiznat podle § 142a odst. 2 OSŘ.

Jirsa, J. a kol., op. cit. sub 9, s. 411.

36 Srov. § 436 odst. 1 ObčZ.

37 *Bílý, M.*, op. cit. sub 9, s. 94–95.

38 *Svoboda, K.* Otázky a odpovědi, op. cit. sub 13, s. 26.

39 Rozsudek NS z 28. 12. 1983, sp. zn. 3 Cz 88/83.

40 *Svoboda, K.* Jaké problémy..., op. cit. sub 13, s. 38–39.

41 *Grygar, J.*, op. cit. sub 9, s. 9. Dlužník musí být navíc jasně vyrozuměn o tom, komu má svůj dluh před případným podáním žaloby plnit.

42 Tamtéž.

43 Tamtéž.

44 Tamtéž.

45 Tamtéž.

46 Tamtéž.

47 Tamtéž. Na tomto místě lze poznamenat, že např. Tomáš Mottl uvádí, že žalovaného v případě podání vzájemného návrhu povinnost zaslat předžalobní výzvu netíží. Srov. *Mottl, T.*, op. cit. sub 3, s. 34. Obdobně tvrdí i *Svoboda, K.* Jaké problémy..., op. cit. sub 13, s. 39. Domnívám se však, že i žalobce by měl být dopředu upozorněn na to, že žalovaný hodlá vůči němu svůj domnělý nárok formou protinávrhu požadovat.

48 *Jurník, M.*, op. cit. sub 15.

49 *Grygar, J.*, op. cit. sub 9, s. 9. Stejně také usnesení VS v Olomouci z 12. 2. 2013, sp. zn. 1 Co 524/2013.

50 *Koukal, P., Hanková, L.*, op. cit. sub 3.

51 *Grygar, J.*, op. cit. sub 9, s. 9.

52 Tamtéž.

53 *Koukal, P., Hanková, L.*, op. cit. sub 3.

54 Srov. náleží ÚS z 10. 3. 2015, sp. zn. II. ÚS 2969/14. Vedlejší účastník se odvolal proti rozhodnutí soudu první instance do výroku o nákladech řízení, neboť mu stěžovatel nezaslal předžalobní výzvu k plnění. Nález se však zabývá hlavně otázkou nezaslání textu odvolání protistraně, která se tak nemohla k věci řádně vyjádřit.

55 *Bílý, M.*, op. cit. sub 9, s. 96.

56

- Grygar, J.*, op. cit. sub 9, s. 9; stejně tak i usnesení VS v Olomouci z 12. 2. 2013, sp. zn. 1 Co 524/2013.
- 57 Např. z identifikátoru datové schránky, znění e-mailové adresy apod.
- 58 *Grygar, J.*, op. cit. sub 9, s. 9.
- 59 *Svoboda, K.* Otázky a odpovědi, op. cit. sub 13, s. 26.
- 60 Lze namítat, že vzhledem k tomu, že se jedná o lhůtu počítanou od zaslání výzvy, pak by byl takový požadavek dosti nesmyslný, neboť dlužníkovi nejspíše nebude známo, kdy věřitel výzvu odeslal. To však může dlužník vyutilit z datace výzvy. Pro tyto účely je proto vhodné do výzvy rovněž uvádět datum, kdy byla výzva vyhotovena, což je ale v podstatě běžná praxe. Výzva by měla být následně co nejdříve od vyhotovení také odeslána.
- 61 *Koukal, P., Hanková, L.*, op. cit. sub 3.
- 62 § 3 odst. 2 písm. d) ObčZ, neboli vyjádření zásady *pacta sunt servanda*.
- 63 Srov. *Koukal, P., Hanková, L.*, op. cit. sub 3.
- 64 Např. v bagatelních sporech, kdy by dlužník mohl nabýt dojmu, že věřitel od dalšího vymáhání dluhu upustil, nebude mít sankce v podobě nepřisouzení náhrady nákladů řízení tak velký dopad. V případech vztahů mezi podnikateli, kde jsou si smluvní strany svých závazků obvykle vědomy, tomu tak být nemusí. Srov. tamtéž. Dále srov. např. rozsudek KS v Plzni z 26. 6. 2013, sp. zn. 19 C 49/2013.
- 65 Obzvláště s přihlédnutím k časté tendenci adresátů vyzvedávat si zásilky nezřídka až ke konci těchto lhůt.
- 66 Viz shodně např. *Tichý, J.*, op. cit. sub 5, s. 284; nebo *Dostál, J.*, op. cit. sub 2.
- 67 K tomu srov. třeba domněnku doby dojití při odesílání zásilky do jiného státu podle § 573 ObčZ.
- 68 *Grygar, J.*, op. cit. sub 9, s. 9.
- 69 *Tichý, J.*, op. cit. sub 5, s. 284.
- 70 *Svoboda, K. a kol.*, op. cit. sub 9, s. 500; nebo *Bílý, M.*, op. cit. sub 9, s. 96.
- 71 *Bílý, M.*, op. cit. sub 9, s. 96.
- 72 Tamtéž; *Grygar, J.*, op. cit. sub 9, s. 9.
- 73 *Grygar, J.*, op. cit. sub 9, s. 9.
- 74 *Bílý, M.*, op. cit. sub 9, s. 96. Ve vztahu k počtu úkonů právní služby však bude třeba stejnou výzvu zaslou na více adres považovat za výzvu jedinou. V jiných případech je ale možné pokládat i zaslání více výzev za účelně vynaložený náklad. Srov. tamtéž, s. 95; nebo *Svoboda, K. a kol.*, op. cit. sub 9, s. 499.
- 75 Např. protože se žalovaný na předmětné adrese zdržoval nebo z ní komunikoval. *Bílý, M.*, op. cit. sub 9, s. 96.
- 76 Tamtéž; *Grygar, J.*, op. cit. sub 9, s. 9. K povinnosti žalobce nahlášení změny adresy prokázat potom viz *Koukal, P., Hanková, L.*, op. cit. sub 3.
- 77 *Grygar, J.*, op. cit. sub 9, s. 9.

- 78 *Bílý, M.*, op. cit. sub 9, s. 96.
- 79 Tamtéž.
- 80 Stejného názoru je i *Matula, O.*, op. cit. sub 9.
- 81 *Domkářová, J.*, op. cit. sub 19.
- 82 Domnívám se spolu s M. Bílým, že žalobce má v tomto ohledu povinnost tvrzení podle § 101 odst. 1 písm. a), b) OSŘ. Srov. *Bílý, M.*, op. cit. sub 9, s. 98. Naproti tomu J. Tichý se domnívá, že v případě, kdy by soud nehodlal náhradu nákladů řízení pro absenci předžalobní výzvy přisoudit, měl by nejprve účastníky řízení vyzvat k doplnění důkazu o jejím zaslání, nerozhodno, zda podle § 118a odst. 1, 3 nebo § 5 OSŘ. Srov. *Tichý, J.*, op. cit. sub 5, s. 287–288. Jsem toho názoru, že takový postup by byl vhodný v případě, kdyby žalobce nebyl v řízení zastoupen advokátem. V případě opačném by měl advokát jako profesionál na tuto povinnost pamatovat, což lze ostatně označit za relativně většinový názor. Srov. usnesení VS v Praze z 11. 7. 2013, sp. zn. 9 Cmo 170/2013; dále *Jirsa, J. a kol.*, op. cit. sub 9, s. 410; nebo *Bílý, M.*, op. cit. sub 9, s. 98. Pouze podotýkám, že v takovém případě je lepší přiklonit se k poučení podle § 5 OSŘ, neboť § 118a odst. 1, 3 OSŘ míří spíše k prokazování rozhodných skutečností o věci samé, nikoli k prokazování procesních otázek.
- 83 Typicky např. podacím lístkem či výpisem z archu odeslané pošty. Srov. *Grygar, J.*, op. cit. sub 9, s. 9; nebo *Koukal, P., Hanková, L.*, op. cit. sub 3.
- 84 Souhlasím s názorem J. Tichého, že výzva podle § 142a odst. 1 OSŘ vyžaduje písemnou formu, byť to není výslovně v ustanovení zmíněno. Srov. *Tichý, J.*, op. cit. sub 5, s. 284. Domnívám se, že to vyplývá ze zákonného požadavku zaslat výzvu na dlužníkovu adresu. Jestliže má být tato podmínka splněna, lze vytušit, že výzva musí být vyjádřena v nějakém hmotném nosiči, který právě zaslání na adresu umožňuje. Pouhá ústní výzva proto není dostatečná (nehledě na složitou prokazatelnost takové výzvy).
- 85 Srov. *Bílý, M.*, op. cit. sub 9, s. 96.
- 86 *Tichý, J.*, op. cit. sub 5, s. 283–284; *Bílý, M.*, op. cit. sub 9, s. 96; nebo *Jirsa, J. a kol.*, op. cit. sub 9, s. 409.
- 87 *Svoboda, K.* Jaké problémy..., op. cit. sub 13, s. 39.
- 88 *Tichý, J.*, op. cit. sub 5, s. 283–284.
- 89 *Svoboda, K.* Jaké problémy..., op. cit. sub 13, s. 39. Stejně tak i *Bílý, M.*, op. cit. sub 9, s. 96. V tomto ohledu dále srov. právě § 570 ObčZ.
- 90 *Bílý, M.*, op. cit. sub 9, s. 96.
- 91 Viz rozsudek NS z 29. 6. 2004, sp. zn. 28 Cdo 72/2004.
- 92 *Koukal, P., Hanková, L.*, op. cit. sub 3.
- 93 *Bílý, M.*, op. cit. sub 9, s. 96.
- 94 *Grygar, J.*, op. cit. sub 9, s. 9; nebo *Koukal, P., Hanková, L.*, op. cit. sub 3.
- 95 *Svoboda, K. a kol.*, op. cit. sub 9, s. 500; nebo *Koukal, P., Hanková, L.*, op. cit. sub 3.
- 96 *Svoboda, K. a kol.*, op. cit. sub 9, s. 501; *Bílý, M.*, op. cit. sub 9, s. 96; nebo *Koukal, P., Hanková, L.*, op. cit. sub 3.

- 97 *Grygar, J.*, op. cit. sub 9, s. 9.
- 98 Viz nálezn ÚS z 18. 5. 2015, sp. zn. [I. ÚS 4047/14](#).
- 99 *Koukal, P., Hanková, L.*, op. cit. sub 3; *Bílý, M.*, op. cit. sub 9, s. 94. Pro M. Bílého by byla přípustná např. výzva mezi sousedy, např. ve smyslu: „Vrat' mi těch 10 000 Kč, co jsem ti loni půjčil“, tedy bez uvedení důvodu vzniku dluhu v případě, že by se jednalo o dluh dostatečně určitý – třeba tehdy, kdyby se jednalo o jediný dluh mezi danými subjekty. Kvůli možnosti takové tvrzení rozporovat bych však přesto doporučoval raději přesnou specifikaci do výzvy uvádět.
- 100 Jde v podstatě o jakousi formu obrany proti nekalým praktikám některých agentur, specializujících se na vymáhání pohledávek, jež odmítají sdělovat výši dluhu. Srov. *Svoboda, K. a kol.*, op. cit. sub 9, s. 499; nebo *Bílý, M.*, op. cit. sub 9, s. 94.
- 101 *Koukal, P., Hanková, L.*, op. cit. sub 3.
- 102 Neztotožňuji se tedy s názorem J. Tichého, který se domnívá, že do předžalobní výzvy postačí uvést jen výši jistiny dluhu, zatímco uvedení výše příslušenství není zapotřebí. Srov. *Tichý, J.*, op. cit. sub 5, s. 284.
- 103 *Chalupa, L.*, op. cit. sub 13, s. 11.
- 104 *Koukal, P., Hanková, L.*, op. cit. sub 3; nebo *Bílý, M.*, op. cit. sub 9, s. 94.
- 105 *Koukal, P., Hanková, L.*, op. cit. sub 3.
- 106 Srov. např. *Svoboda, K.* Jaké problémy..., op. cit. sub 13, s. 39; *Chalupa, L.*, op. cit. sub 13, s. 11; nebo *Matula, O.*, op. cit. sub 9. O. Matula k tomu doplňuje, že v případě absence hrozby by dlužník mohl upomínku považovat za pouhou výzvu k plnění, což považuji za velice důvodnou domněnku.
- 107 Usnesení VS v Olomouci z 12. 2. 2014, sp. zn. [1 Co 524/2013](#).
- 108 Např. *Koukal, P., Hanková, L.*, op. cit. sub 3; *Tichý, J.*, op. cit. sub 5, s. 284–285; *Jurník, M.*, op. cit. sub 15.
- 109 *Jurník, M.*, op. cit. sub 15.
- 110 Na tom se ostatně literatura převážně shoduje. Namátkou srov. např. *Grygar, J.*, op. cit. sub 9, s. 10; *Bílý, M.*, op. cit. sub 9, s. 98; nebo *Matula, O.*, op. cit. sub 9.